

ΠΟΥΤΣΑ

πούτσα κ. **μπούτσα**, η, ουσ., βλ. λ. πούτσος· ως επιφών. **πούτσες!** βλ. φρ. *πούτσες μπλε(!)*. Με τη λ. γίνεται και το εξής λογοπαίγνιο. Αυτός που κουβεντιάζει με κάποιον, αλλάζει εντελώς ξαφνικά την κουβέντα και του λέει: *σε ζητούσε η Ελένη*. -Ποια Ελένη; -*Η πούτσα μου η καυλωμένη*. (Ακολουθούν 16 φρ.)·

- *άλλο βούρτσα κι άλλο πούτσα*, λέγεται ειρωνικά, όταν προσπαθεί κάποιος να συγκρίνει δυο εντελώς ανόμοια πράγματα ή λέγεται ειρωνικά, όταν θέλουμε να υπογραμμίσουμε μια μεγάλη αντίθεση ανάμεσα σε δυο πράγματα ή καταστάσεις: «δεν μπορείς να συγκρίνεις την ομαδίτσα σου, που ανέβηκε φέτος στην άλφα εθνική με την ομαδάρα μου, που έχει ένα σωρό πρωταθλήματα, γιατί άλλο βούρτσα κι άλλο πούτσα». Για συνών. βλ. φρ. *άλλο ναύτης κι άλλο καντηλανάφτης*, λ. άλλος·

- *άμα είναι η πούτσα κοντή, αμποδούν (= εμποδίζουν) οι τρίχες*, βλ. συνηθέστ. *της κοντής ψωλής της φταίνε οι τρίχες*, λ. ψωλή·

- *από τα μάτια φαίνεται πως αγαπά την πούτσα*, βλ. λ. [μάτι](#)·

- *άσπρα γένια, πούτσα σιδερένια*, ο ηλικιωμένος άντρας με την πείρα του αποδεικνύεται πολύ καλός εραστής: «παρόλο που είναι ηλικιωμένος, οι γυναίκες τρέχουν από πίσω του, γιατί άσπρα γένια, πούτσα σιδερένια». Από τον Φίλιππο Βλάχο στο πόνημά του “Χωριάτικα Βρωμόλογα” Τυπογραφείο Κείμενα, Αθήνα 1986, σελ. 41, μαθαίνουμε και το *άσπρα γένια, πούτσα ιδρένια* (ιδρένιος = από ξύλο βελανιδιάς, πολύ σκληρός). Συνών. *μαλλί μπαμπάκι, ψωλή φαρμάκι*·

- *δεν παίζουμε τις πούτσες*, μιλάμε σοβαρά, σοβαρολογούμε, δεν αστελευόμαστε, δεν είμαστε παιδιά: «όταν θα έρθεις, θα έχεις συγκεκριμένες προτάσεις, γιατί δεν παίζουμε τις πούτσες». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *εδώ*. Για συνών. βλ. φρ. *δεν παίζουμε τις κουμπάρες*, λ. [κουμπάρα](#)·

- *εμείς τι κάνουμε, τις πούτσες παίζουμε;* γιατί υποτιμάς την ειδικότητά μας, την τέχνη μας, τη δουλειά μας ή την εμπειρία μας, τη στιγμή που δεν είμαστε καθόλου άσχετοι με την υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος: «και βέβαια μπορώ να επιδιορθώσω τ' αυτοκίνητό σου. Εμείς τι κάνουμε, τις πούτσες παίζουμε;». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *καλά* και μετά το ρ. της φρ. *κάνουμε*, ακολουθεί το *εδώ* ή το *δηλαδή*. Για συνών. βλ. φρ. *εμείς τι κάνουμε, τις κουμπάρες παίζουμε;* λ. [κουμπάρα](#)·

- *έχει τα μυαλά της πούτσας μου ή έχει το μυαλό της πούτσα μου*, είναι τελείως άμυαλος: «μ' αυτόν τον άνθρωπο δε θα κάνω ποτέ δουλειά, γιατί έχει τα μυαλά της πούτσας μου»·

- *έχει της πούτσας του το χαβά*, βλ. συνηθέστ. *έχει της ψωλής του το χαβά*, λ. ψωλή·

- *καν ψωμί δεν είχαμε και πούτσα μέχρι το γόνα*, βλ. συνηθέστ. *βρακί δεν έχει ο κώλος μας, λουλούδια θέλει ο πούτσος μας*, λ. βρακί·

- *κάνει η πούτσα να κρυφτεί κι η χαρά δεν την αφήνει*, βλ. λ. [χαρά](#)·

- *μπερδεύει τις βούρτσες με τις πούτσες*, βλ. λ. [βούρτσα](#)·

- *μπλέκει τις βούρτσες με τις πούτσες*, βλ. λ. [βούρτσα](#)·

- *όσα λες, πούτσα θες!* ειρωνική παρατήρηση σε κάποιον που μιλάει συνέχεια, για να δικαιολογηθεί για κάποια παρανομία του ή για κάποια παράβασή του, κι έχει την έννοια πως με τίποτα δε θα μπορέσει να γλιτώσει την τιμωρία, που έχουμε αποφασίσει να του επιβάλλουμε·

- *παίζω τις πούτσες*, δεν κάνω απολύτως τίποτα, χάνω τον καιρό μου, τεμπελιάζω: «εμείς σκοτωνόμαστε στη δουλειά κι αυτός παίζει τις πούτσες». Για συνών. βλ. φρ. *παίζω τις κουμπάρες*, λ. [κουμπάρα](#)·

- *πούτσα από κουνέλι*, **α.** χαρακτηρίζει το πάρα πολύ μικρό πέος και, κατ' επέκταση, άτομο εντελώς ανάξιο λόγου, εντελώς ασήμαντο, εντελώς τιποτένιο: «απ' τη στιγμή που μαθεύτηκε πως έχει πούτσα από κουνέλι, καμιά γυναίκα δε θέλει να πάει μαζί του || όλοι επιδιώκουν να κάνουν παρέα με κάποιον σπουδαίο κι αυτός βρήκε τον τάδε, που 'ναι πούτσα από κουνέλι». **β.** υποτιμητική προσφώνηση σε άντρα: «πάψε, ρε πούτσα από κουνέλι, που θέλεις να μας πεις και τη γνώμη σου!». Ακούγεται και για γυναίκα:

- *πούτσες μπλε!* **α.** ψέματα, ανοησίες, αηδίες, σαχλαμάρες: «πούτσες μπλε, που έγιναν τα πράγματα έτσι όπως τα λες!». **β.** (γενικά) έκφραση που δηλώνει αποτυχία: «προσπάθησα να τελειώσω όσο πιο γρήγορα μπορούσα τη δουλειά και στο τέλος έκανα πούτσες μπλε».

- *στην πούτσα μας!* ή *στην πούτσα μου!* βλ. συνηθέστ. *στον πούτσο μας!* λ. πούτσος.

- *τι νόμιμες, τις πούτσες παίζουμε;* λέγεται με ειρωνική διάθεση στην περίπτωση που φέρουμε σε αίσιο τέλος μια δουλειά ή μια υπόθεση, ενώ κάποιος ή κάποιοι μας θεωρούσαν εντελώς ανίκανους γι' αυτό: «ήμουν εντελώς σίγουρος πως δε θα κατάφερνες να τελειώσεις μέσα στις προθεσμίες τη δουλειά. -Τι νόμιμες, τις πούτσες παίζουμε;». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *εμ*. Για συνών. βλ. φρ. *τι νόμιμες, τις κουμπάρες παίζουμε;* λ. [κουμπάρα](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας